

LIITE 11.

**Yhteysviranomaisen lausunto Tracegrow Oy:n
YVA-ohjelmasta, 18.6.2018.**

18.6.2018

Tracegrow Oy

Teollisuustie 21
86710 KÄRSÄMÄKI

Viite

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 18 §

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO TRACEGROW OY:N KÄRSÄMÄEN LANNOITETEHDAHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOH- JELMASTA

Tracegrow Oy suunnittelee lannoitetehtaan toiminnan käynnistämistä Kärsämäen kunnassa ja on toimittanut sitä koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (jäljempänä ELY-keskus) 5.4.2018.

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Kärsämäen lannoitetehtas, Kärsämäki.

Hankkeesta vastaava

Kärsämäen lannoitetehdashankkeesta ja ympäristövaikutusten arvioinnista vastaa Tracegrow Oy, Mikko Joensuu.

Konsulttina arviointiohjelman laatimisessa on toiminut Insinööritoimisto Ecobio Oy, yhteyshenkilöinä Pia Välitä ja Masi Mailammi.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki 252/2017) liitteen 1 hankeluettelon 11 a) kohdan mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan vaarallisten jätteiden käsittelylaitoksiin, joihin vaarallista jätettä otetaan poltettavaksi, käsiteltäväksi fyysikaalis-kemiallisesti tai sijoitettavaksi kaatopaikalle.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toimii Tracegrow Oy:n hankkeessa YVA-lain 10 §:n tarkoittamana yhteysviranomaisena.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tarkoituksena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Arviointiohjelma ja arviointiselostus

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta ja sen mahdollisista vaihtoehdoista, tiedot hankkeen toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista ja luvista, kuvaus ympäristön nykytilasta ja kehityksestä, ehdotus arvioitavista ympäristövaikutuksista ja niiden selvittämisestä, tiedot arviointiohjelman laatijoiden pätevyydestä sekä suunnitelma arviointimenettelyn ja osallistumisen järjestämisestä. Yhteysviranomaisena antaa arviointioh-

jelmasta lausuntonsa, jossa tarkastellaan YVA-asetuksessa (277/2017) esitettyjen arviointiohjelman sisällöllisten vaatimusten toteutumista.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava arvioi hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja kokoaa arvioinnin tulokset arviointiselostukseen. Yhteysviranomainen tarkistaa arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmän hankkeesta vastaavalle ja tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille sekä muille asianomaisille viranomaisille.

YHTEENVETO HANKKEESTA

Hanke ja sen vaihtoehdot

Tracegrow Oy suunnittelee lannoitetehtaan toiminnan käynnistämistä Kärsämäen kunnassa. Lannoitteen raaka-aineena käytetään alkalimustamassaa, joka syntyy alkaliparistojen käsitte-lystä. Hankkeen tavoitteena on valmistaa lannoitetta jätteestä kiertotalouden periaatteita noudattaen.

Arviointiohjelmassa esitetyt arvioitavat vaihtoehdot ovat:

Vaihtoehto 0:	Nollavaihtoehdossa käsitellään tilannetta, jossa hankkeesta vastaavan toiminta jatkuu nykyisen koetoiminnan lupaehtojen mukaisena. Mikäli hanketta ei toteuteta, toiminta loppuu alueella luvan voimassaolon päätyttyä. Vaihtoehdossa käsitellään myös toiminnan loppumisen ja mahdollisen rakennuksen purkamisen tai uudelleenkäytön vaikutukset.
Vaihtoehto 1:	Vaihtoehdossa 1 tarkastellaan tilannetta, jossa hanke toteutetaan suunnitellun mukaisesti. Vaihtoehdon mukaan laitoksella otetaan vastaan ja käsitellään enintään 3 000 tonnia alkalimustamassaa vuodessa. Alkalimustamassan varastointikapasiteetti laitosalueella on 200 tonnia. Lopputuotetta eli hivenainelannoitetta tuotetaan 5 000 m ³ eli noin 7 000 tonnia vuodessa.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta on kuulutettu YVA-lain 17 §:n mukaisesti Kärsämäen kunnan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen virallisilla ilmoitustauluilla 23.4.-22.5.2018. Arviointiohjelma on ollut kuulutusaikana nähtävillä Kärsämäen kunnantoimistolla ja Kärsämäen kirjastossa sekä ELY-keskuksessa.

Arviointiohjelmaa koskeva kuulutus ja asiakirjat ovat olleet nähtävillä myös ELY-keskuksen www-sivuilla.

Arviointiohjelman vireilläolosta on ilmoitettu sanomalehdissä Kaleva 23.4.2018 ja Selänne 20.4.2018.

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus Kärsämäen kunnantoimistolla 26.4.2018. Tilaisuuteen osallistui 5 henkilöä hankkeesta vastaavan ja viranomaisen edustajat mukaan lukien.

LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

ELY-keskus pyysi arviointiohjelmasta lausunnon seuraavilta tahoilta:

Kärsämäen kunta, Kärsämäen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualue, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Jokilaaksojen pelastuslaitos, Luonnonvarakeskus, Museovirasto, Pohjois-Pohjanmaan museo, Vestia Oy, Kärsämäen Vesihuolto Oy, Vapo Oy Kärsämäen pellettitehdas, Lujabetoni Oy, Konesilta Oy, Elenia Lämpö Oy, Turveruukki Oy, Akkuser Oy, MES-Wood Oy, Rakennuspalvelu T. Karhu, Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry, Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry ja Pohjois-Suomenselän luonnonsuojeluyhdistys ry.

Lisäksi jokaisella on ollut oikeus esittää mielipiteensä hankkeesta.

Lausuntoja toimitettiin ELY-keskukselle yhteensä 10 kappaletta. Mielipiteitä ei esitetty.

Seuraavassa on esitetty annetuista lausunnoista pääkohdat.

Lausunnot

Kärsämäen kunta puoltaa hankkeen toteuttamista vaihtoehdon 1 mukaisesti. Kärsämäen kunnan arvion mukaan hankkeella on positiivisia vaikutuksia luonnonolosuhteisiin, maankäyttöön, yhdyskuntarakenteeseen, elinkeinotoimintaan sekä ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa, että hanke sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa (2006) osoitetulle teollisuus- ja varastoalueelle (kohdemerkintä t). Alue on tarkoitus osoittaa samalla t-merkinnällä myös vireillä olevassa Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavassa. Arviointiohjelmassa on käsitelty hankkeen suhde maakuntakaavaan sekä myös muihin maakunnallisiin suunnitelmiin ja ohjelmiin. Luku 7.1 olisi hyvä otsikoida seuraavasti: Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (kokonaismaakuntakaavalla viitataan yleensä vuoden 2006 maakuntakaavaan). 3. vaihemaakuntakaava on tarkoitus hyväksyä kesäkuussa 2018.

Museovirasto viittaa arviointiohjelman lukuun 10.5.3, jonka mukaan hankkeen alustavalla vaikutusalueella ei sijaitse muinaisjäännöksiä. Lähin muinaisjäännös sijaitsee 2,7 km päässä joen varressa (kohde Rannankylä, muinaisjäännösrekisterin id-tunnus 1000015924). Kärsämäen ensimmäinen kirkko perustettiin tälle paikalle 1760-luvulla, mutta purettiin jo 1840-luvulla. Paikalla on edelleen kirkon kivijalkojen ym. jäännöksiä sekä kirkon muistomerkki. Tehdashankkeella ei ole vaikutuksia kohteeseen.

Museovirasto ei arvioi todennäköiseksi, että laajalti jo rakennetulla tehdasalueella olisi säilyneenä ennestään tuntemattomia muinaismuistolain (295/63) nojalla rauhoitettavia muinaisjäännöskohteita tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Museovirastolla ei ole muuta huomautettavaa tai todettavaa arviointiohjelmasta.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualueen mukaan arviointiohjelmassa on tuotu esille perusteet terveysvaikutusten arvioimiselle ja arviointikokonaisuuksia siihen suhteutettuna voidaan pitää riittävinä.

Vastuualueen mukaan on syytä arvioida myös terveydensuojelun kannalta ne jätteiden muodostumiseen ja käsittelyyn liittyvät asiat, joita ei erikseen mainita arviointiohjelman kappaleessa 10.7.2. Arviointiselostuksessa on myös syytä tuoda tarkemmin esille, miten ilmapäästöjä ja niiden vaikutuksia hallitaan.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesilla ei ole lausuttavaa arviointiohjelmasta.

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralla ei ole lausuttavaa arviointiohjelmasta.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi tuo lausunnossaan esille, että suunnittelualueen sijainti suhteessa Kärsämäen EFKR lentopaikkaan edellyttää ilmailulain 864/2016 pykälän 158 toisen

momentin mukaan rakennettaville kohteille ja nostureille lentoestelupaa, jos rakennettavan kohteen tai nosturin korkeus ylittää 10 metriä maanpinnasta.

Jokilaaksojen pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa kohteen turvallisuusjärjestelyihin.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry:n mukaan hankkeen tekninen kuvaus on liian epämääräinen, että siihen voisi ottaa kantaa. Lausunnonantaja arvelee, että prosessiin liittyy liikesalaisuuksia ja osia, joita ei ole tutkittu. YVA-prosessi kuitenkin edellyttää prosessin ja sen päästöjen ja jätteiden kuvausta.

Lausunnonantaja jatkaa, että mikäli paristo/akkumateriaaleissa esiintyy harvinaisia maametalleja (REE), ne täytyy ottaa huomioon. Harvinaiset maametallit ovat kertyviä aineita, joilla on terveys- ja ympäristövaikutuksia. Niitä esiintyy ainakin joissakin hightech-elektronisissa laitteissa. Talliumia on ainakin litiumakuissa ja se on erityisen myrkyllinen ja suolan tavoin käytetty metalli.

Prosessissa käytetään paljon vaarallisia kemikaaleja. Arviointiohjelman liitteen 2 sivuilla 4 ja 5 on lista tuotannossa käytettävistä kemikaaleista. Listalla on myrkyllisiä ja haitallisia metallisuoloja, kuten lyijynitraatti ja kadmiumsulfaatti sekä metallinen sinkki. Lausunnonantaja toteaa, että myös mahdolliset uuttoreagenssit ja niiden käyttömäärät tulee selvittää. Kaikkien prosessikemikaalien ja reagenssien vaikutukset ja riskit tulee selvittää sekä myös se, mihin niitä prosessissa tarvitaan. Myös käytettyjen reagenssien osalta tulee selvittää prosessin ekologisuus. Erillisessä taulukossa pitäisi esittää kaikki mahdolliset tuotteet ja niiden koostumus (myös muut kuin Tracemix).

Lausunnonantajan mukaan vesipäästöistä tulee selvittää alueelta tulevien ilmapäästöjen, pölypäästöjen ja kemikaalihöyryjen laskeuman vaikutus ympäristössä ja erityisesti laskeuman vaikutus laitoksen piha-alueilta tuleviin hulevesiin. Hulevesien pitoisuuksia tulee arvioida myös sateen mukana tulevan laskeuman perusteella. Erityisen ongelmallista on, mikäli jäteraaka-aineet ja muut vaaralliset aineet pääsisivät kosketuksiin esim. pihalla tulvivan sadeveden kanssa. Vaikka prosessista ei päästettäisi suoraan vesiä ympäristöön, tulee prosessin jäteraaka-aineista ja jätteistä aiheutuvat vesipäästöt selvittää kattavasti em. aineluokkien mukaan. Esim. tallium, hopea, fluoridi, arseeni ja harvinaiset maametallit jäävät helposti tavallisten (raskasmetalli/alkuaine) haitta-aineiden analyysien ulkopuolelle.

Arviointiohjelmassa mainitaan eri kohdissa vedyn tuotanto. Rakennuksen turvallisuudessa tulee ottaa huomioon vetykaasun kertyminen kattorakenteisiin ja poistuminen niistä. Vaarallisten kemikaalien ja jätteiden varastoinnissa ja laitoksen toiminnassa tulee huomioida myös tulipalon ja räjähdysriskit. Onnettomuusriskit tulee arvioida ympäristön, lähiasutuksen ja työpaikka-alueiden suhteen.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. Ottaen huomioon Tracegrow Oy:n Kärämäen lannoitetehdashankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta annetut lausunnot ELY-keskus esittää yhteysviranomaisen lausuntona seuraavaa:

Hankekuvaus

Arviointiohjelmassa on esitetty tiedot hankkeen sijoittumisesta, hankkeesta vastaavasta sekä hankkeen tarkoituksesta. Hankkeesta vastaavan tarkoituksena on valmistaa lannoitetta jätteestä kiertotalouden periaatteita noudattaen. Tavoitteena on säästää luonnonvaroja ja pienentää jätteen loppusijoitus- ja käsittelymääriä.

Hankkeen teknisestä kuvauksesta käy yleisluontoisella tasolla selville mitä prosesseja ja toimintoja hanke pitää sisällään, kuvausta ei kuitenkaan voida pitää riittävänä. Hankkeen tekni-

nen kuvaus sisältää hankkeeseen kuuluvien toimintojen yleispiirteisen kuvauksen, mutta on puutteellinen esim. seulontaylitteiden käsittelyprosessien ja lämpökäsittelyn prosessien ja laitteistojen kuvauksen osalta. Myös laitoksen mahdolliset energiantuotannon prosessit ja laitteistot ja energiankäyttö tulee kuvata tarkemmin. Arviointiselostuksessa hankkeen teknistä kuvausta tulee täydentää käyttämällä lohko- ja prosessikaavioita prosessien ja toimintojen kuvaamiseen.

Arviointiselostuksessa on karttapohjalla esitettävä riittävässä laajuudessa kaikki hankkeen vaatimat toiminnot ja niiden laajuudet, jotta vaikutukset voidaan arvioida mahdollisimman kattavasti toimintakokonaisuutena. Lisäksi tulee esittää tarkempaa tietoa laitosrakennusten koosta sekä laitteistojen, rakennusten ja rakenteiden sijoittumisesta laitosalueella. Selkeä kuva- ja karttamateriaali ovat omiaan havainnollistamaan hankkeen eri toimintojen sijoittumista ja mahdollisia vaikutuksia.

Vastaanotettua jätettä varastoidaan laitoksella ennen käsittelyä ja arviointiselostuksessa tulee esittää jätteen varastointitapa sekä maksimi kertavarastointimäärä ja maksimi varastointiaika. Arviointiselostuksessa tulee myös kuvata se, miten toimitaan laitoksen häiriötilanteessa jolloin jätettä ei voida vastaanottaa. Myös laitoksella syntyvien jätelajien mahdollinen väliavarastointitarve, varastointiin tarvittavan tilan riittävyys ja varastoinnin ympäristövaikutukset tulee arvioida. Vastaanoton ja varastointitilan määrittelyssä on lisäksi huomioitava huoltotyöt ja häiriötilanteet lannoitelaitoksella sekä laitoksilla, jonne materiaaleja toimitetaan jatkokäsittelyyn.

Vastaanotettavat jätteet tulee esittää arviointiselostuksessa tarkemmin taulukkona siten, että vastaanotettavat jätteet jätemäärineen ilmoitetaan tunnusnumeroilla varustetuilla jätenimikkeillä (VNA 179/2012, liite 4 jäteluettelo). Tämä auttaa hahmottamaan vastaanotettavien ja käsiteltävien jätenimikkeiden kokonaisuutta. Vaikka hankkeen suunnittelun alkuvaiheessa kaikkia vastaanotettavia jätteitä ei vielä voitaisikaan tietää täsmällisesti, on vastaanotettavat jätteet kuvattava riittävän luotettavasti, että vaikutusten arviointi on mahdollista tehdä. Eri jätenimikkeillä voi olla laadultaan tai merkittävyydeltään erilaisia vaikutuksia esim. käsittelymenetelmien tai käsittelystä aiheutuvan immissiohaitan suhteen. Hankkeesta vastaavalla on selväläolovelvollisuus vastaanotettujen jätteiden laadusta ja soveltuvuudesta laitoksen prosessiin.

Arviointiohjelmassa mainitaan, että tehtaan raaka-aineena käytetään alkalimustamassaa, joka syntyy alkaliparistojen käsittelystä. Kappaleen 10 arvioitavissa ympäristövaikutuksissa kohdassa 10.8 on mainittu, että tulevaisuudessa jätettä voidaan tuoda myös muualta, esim. ulkomailta. Mikäli raaka-aineena käytettävä jäte tulevaisuudessa voi olla myös jotain muuta kuin alkaliparistojen mustamassaa, on arvio tästä tuotava esille arviointiselostuksessa. Viimeistään mahdollisessa ympäristölupahakemuksessa tulee esittää jäteraaka-aineesta analysoitavat parametrit.

Arviointiohjelmassa ei ole tuotu esille, minkä verran ja minkälaista jätettä laitoksella syntyy. Arviointiselostuksessa tulee hankekuvauksen yhteydessä tarkentaa tietoja toiminnassa syntyvien jätteiden osalta esim. taulukoimalla jätteiden määrän, laadun, luokittelun, varastoinnin, loppusijoittamisen ja hyötykäyttömahdollisuuksien osalta, jotta vaikutukset voidaan arvioida riittävän kattavasti. Myös mahdollisesti syntyvät tuotannon sivutuotteet (lajit, laadut, määrät, käyttötarkoitukset) tulee kuvata. Lisäksi on arvioitava toiminnassa syntyviä jätteitä ja jätehuollon järjestämistä mahdollisessa poikkeus- ja häiriötilanteessa. Hankkeen toiminnan suunnittelussa on huomioitava yleinen velvollisuus noudattaa jätelain (646/2011) 8 §:n mukaista etusijajärjestystä. Selostusvaiheessa tulee tuoda myös ilmi, mihin jätteet (kuten seulontaylitte) toimitetaan käsiteltäväksi. Arviointiselostuksessa tulee selostaa, mitä tapahtuu paristojen sisällyttämille muille metalleille ja aineille.

Eri toiminnoissa hyödyntämisprosessin läpikäyneistä materiaaleista tulee esittää ainakin alustavat arviointikriteerit siitä, lakkaako materiaali hyödyntämistoimen seurauksena olemasta jätettä vai onko sillä edelleen jäteominaisuuksia, joiden vuoksi materiaalia on edelleen pidettävä jätteenä.

Ympäristöministeriön jätelain eräiden säädösten tulkintalinjauksen mukaan valvontaviranomainen voi antaa lausunnon jätteeksi luokittelun poistamisesta (End-of-Waste –määrittely). Jätteeksi luokittelun poistaminen voidaan ratkaista myöhemmin ympäristölupahakemuksen

käsittelyn yhteydessä. ELY-keskus on 28.5.2018 antanut lausunnon alkalinustamassasta tuotetun sinkkimangaanihivenaineen jätteen luokittelun päättymisestä. ELY-keskuksen lausunto tulee ottaa huomioon arviointiselostuksessa ja mahdollisessa ympäristölupahakemuksessa.

Arviointiselostuksessa on esitettävä mahdollisimman kattavasti kaikki toiminnassa käytettävät kemikaalit, niiden käyttö, varastointitavat ja -määrät sekä tiedot toiminnassa käytettävien kemikaalien ominaisuuksista ja käyttäytymisestä ympäristössä. Arviointiselostuksessa tulee selvittää, käytetäänkö hankkeesta vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1022/2006) muutossäädöksiin mainittuja aineita.

Laitoksen toiminnassa käytetään vaarallisia ja keskenään intensiivisesti reagoivia kemikaaleja. Kemikaalien siirtoon ja varastointiin on siten kiinnitettävä erityistä huomiota. Varastoitavat kemikaalimäärät ovat yksi tonni tai enemmän ja kaikille kemikaaleille on määritetty H-lausekkeita. Hankkeesta vastaavan on oltava selvillä REACH-asetuksen mukaisista yleisistä velvollisuuksista ja noudatettava niitä. Hankkeesta vastaavan tiedossa on syytä olla ainekohtaiset REACH-lupanumerot. Toiminnassa on oltava jatkuvasti selvillä, kuuluvatko käytettävät aineet Euroopan kemikaalivirasto ECHA:n erityistä huolta aiheuttavien aineiden (SVHC)-, luvanvaraisten tai käyttörajoitteisten aineiden listoille. Jokaisen aineen osalta on oltava jatkuvasti selvillä, toimitaanko käyttöturvallisuustiedotteiden (KTT), laajennettujen käyttöturvallisuustiedotteiden ja/tai altistusskenaarioiden mukaisesti. Käytöstä on tarvittaessa annettava tietoa kemikaalitoimittajalle käyttöturvallisuustiedotteiden päivitystä varten huomioiden myös riskinhallintatoimenpiteet. Vaihtoehtoisesti hankkeesta vastaavan on laadittava omat altistusskenaariot.

Arviointiselostuksessa on syytä esittää ainakin H-lausekkeilla määritettyjen aineiden sekä mahdollisten huolta aiheuttavien aineiden (SVHC), luvanvaraisten aineiden tai käyttörajoitteisten aineiden taseet.

Hankkeesta vastaavan on syytä varmistaa, että kemikaalivalmisteiden toimittajat ovat tietojenvaihtofoorumi SIEF:ssä ja mahdollisesti muissa vapaaehtoisissa tietojenvaihtofoorumeissa.

Arviointiselostuksessa on tarpeen käsitellä hankekokonaisuudessa muodostuvia jätevesiä (määrä, laatu, vesitase) omana kokonaisuutenaan. Arviointiselostuksessa tulee esittää mahdollisesti viemäriin ja jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi johdettavien jätevesien määrä ja laatu. Arviointiselostuksessa tulee lisäksi kuvata laitoksella käytettävä jätevesien esikäsittely ja siinä syntyvän lietteen määrä ja sen käsittely ja esittää arvio esikäsittelyn riittävydestä jätevedenpuhdistamon toimintakyvyn turvaamiseen nähden ja yleensäkin jätevedenpuhdistamon kyvystä ottaa vastaan esitetyt määrät syntyviä jätevesiä. Myös viemäroittävien vesien mahdollisten vaihtoehtojen käyttökohteiden esittäminen kuuluu hankekuvaukseen.

Laitosalueen sade- ja hulevesien laatu ja määrä sekä johtaminen ja mahdollinen käsittely sekä normaali- että poikkeustilanteissa tulee kuvata arviointiselostuksessa, mukaan lukien myös purkupaikat ja vastaanottavan vesistön/ojaston kapasiteetti. Tiedot sade- ja hulevesien johtamisjärjestelyistä tulee esittää myös karttapohjilla.

Hankekokonaisuuden aiheuttamat ilmapäästöt (piste- ja hajapäästöt) tulee käsitellä arviointiselostuksessa omana kokonaisuutenaan. Arviointiselostuksessa tulee käsitellä ilmapäästöjä lukuarvoina eri toimintojen osalta sekä toimintakokonaisuutena. Arviointiselostuksessa, osana ilmapäästöjen kuvausta, tulee käsitellä myös hajapäästöjä.

Liikennöinti eri toimintojen sijoituspaikoille tulee kuvata arviointiselostuksessa sanallisesti ja karttapiirroksen avulla. Arviointiselostuksesta tulee käydä selville liikennesuoritteiden keskimääräinen määrä vuorokaudessa ja vuodessa. Laitoksen hankinta-alueen suunnittelussa on syytä tarkastella jätelain ns. läheisyysperiaatteen toteutumista, jotta kuljetusmatkat ja -määrät eivät tarpeettomasti lisäänty.

Hankekuvauksessa pitää esittää paitsi normaalitoiminnan mukainen tilanne, myös poikkeus- ja häiriötilanteet ja niissä esiintyvät mahdolliset jätevesi- ym. päästöt sekä toiminta poikkeus- ja häiriötilanteiden aikana päästöjen rajoittamiseksi.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata kuinka laajasti laitoksilla käytettävät tekniikat ja teknologiat ovat käytössä Suomessa ja maailmalla ja niistä saadut kokemukset sekä mahdolliset vaihtoehtoiset tekniikat ja teknologiat.

Tässä vaiheessa on vaikea saada tarkkaa kuvaa eri toimintojen aiheuttamista ympäristövaikutuksista kokonaisuutena. Yhteysviranomaisen pitää hyvänä toimintojen esittämistä esimerkiksi lohkokaavioilla, joihin yhdistetään kaikki poisteedet, muun muassa päästöt ilmaan, päästöt vesiin, hajapäästöt sekä jätteet. Lohkokaavioiden käyttö on havainnollinen keino päästölähteiden kohdentamisessa ja kokonaiskuvan hahmottamisessa. Arviointiselostuksessa onkin syytä käyttää lohkokaavioita prosessin ja toimintojen sekä poisteiden kuvaamisessa.

Hankekuvauksen voidaan katsoa täyttävän pääosin sille YVA-lainsäädännössä asetetut vaatimukset. Arviointiselostuksessa hankekuvausta tulee tarkentaa edellä esitettyjen seikkojen osalta.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin, suunnitelmiin ja ohjelmiin

Arviointiohjelmassa on kuvattu hankkeen valtakunnallista ja alueellista merkitystä ja hankkeen liittymistä erilaisiin hankkeisiin, suunnitelmiin ja ohjelmiin.

Arvioitavat vaihtoehdot

Hankevaihtoehtoina on käsitelty hankkeen toteuttaminen suunnitellun mukaisesti tai hankkeen toteuttamatta jättäminen. Sijaintipaikan osalta on käsitelty ainoana vaihtoehtona olemassa olevan lannoitetehtaan sijaintipaikkaa. Arviointiohjelman vaihtoehtoja voidaan pitää riittävänä.

Tiedottaminen ja osallistumisen järjestäminen sekä YVA-menettelyn aikataulu

Arviointiohjelmassa on kuvattu YVA-menettelyn mukainen tiedottaminen ja osallistumismahdollisuudet.

Laitoksen toiminta on tarkoitus käynnistää täysimittaisesti vuoden 2019 alkupuolella, kun YVA-menettely ja ympäristölupamenettely ovat päättyneet. YVA-menettelyn on tarkoitus valmistua vuoden 2018 aikana ja ympäristölupaa haetaan vuoden 2018 loppuun mennessä.

Hankkeen toteuttamisen edellyttämät luvat, suunnitelmat ja päätökset

Arviointiselostuksessa luvanvaraisuuden perusteita tulee tarkentaa siten, että kustakin hankkeeseen sisältyvästä toiminnasta esitetään lupaperuste ympäristönsuojelulain (527/2014) liitteessä 1 säädetyn mukaisesti, ml. maininta siitä, onko kyseessä direktiivilaitos.

Direktiivilaitoksen toimintaan tulee sovellettavaksi ympäristönsuojelulain direktiivilaitoksia koskeva erityissääntely sekä kyseisen toimialan BAT-vertailuasiakirja (BREF) siltä osin kuin se on olemassa toimialaa velvoittavana säädöksenä. Hankkeesta vastaavan tulee varautua hankkeen suunnitelmissa uuden jätteidenkäsittelyn BREF-asiakirjan käyttöönottoon. Arviointiselostuksessa tulee esittää arvio parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) ja ympäristön kannalta parhaan käytännön (BEP) soveltamisesta.

Arviointiselostuksessa on huomioitava, että valtioneuvosto on antanut ympäristönsuojelulain nojalla asetuksen eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (ns. nitraattiasetus 1250/2014). Asetuksen tavoitteena on vähentää lannan sekä muiden lannoitteiden käytöstä, varastoinnista ja käsittelystä aiheutuvia päästöjä pintavesiin, pohjavesiin, maaperään ja ilmaan. Asetuksella on pantu täytäntöön vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta annettu Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi (91/676/ETY), ns. nitraattidirektiivi.

Mikäli lämpökäsittely sisältyy laitoksen prosessiin, arviointiselostuksessa tulee ottaa huomioon jätteen poltosta annettu valtioneuvoston asetus, ns. jätteenpolttoasetus (151/2013).

Jätevesien, ml. likaiset hulevedet, vesistöön johtamisen osalta tulee selvittää mahdollisen vesilain (587/2011) mukaisen luvan tarve. Tuotannossaan ja toiminnassaan syntyneitä jätevesiä viemäriin laskevien teollisuusyritysten on solmittava jätevesiä vastaanottavan laitoksen kanssa teollisuusjätevesisopimus jätevesien johtamisesta.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi tuo lausunnossaan esille, että suunnittelualueen sijainti suhteessa Kärsämäen EFKR lentopaikkaan edellyttää ilmailulain 864/2016 pykälän 158 toisen momentin mukaan rakennettaville kohteille ja nostureille lentoestelupaa, jos rakennettavan kohteen tai nosturin korkeus ylittää 10 metriä maanpinnasta.

Arviointitehtävä

Tiedot ympäristöstä sekä vaikutusten arvioinnit on esitetty tehtäväksi pääosin asiantuntija-arvoina käyttäen hyväksi jo tehtyjä tutkimuksia ja selvityksiä sekä tarvittavin osin uusia selvityksiä. Vaikutusten arviointityön yhteydessä on tarpeen tarkistaa, että käytettävissä olevat selvitykset ovat ajantasaisia ja kohdentuvat hankealueelle.

Siltä osin kuin vaikutusten arvioinnin osana käytetään aineistona muilla laitoksilla tehtyjen arviointien, mittausten ja seurannan tuloksia, näiden laitosten tulee olla rakenteeltaan, toimintoiltaan, raaka-aineiltaan ja muilta keskeisiltä ominaisuuksiltaan samanlaisia kuin nyt arvioitava oleva laitos. Tämä tulee todentaa arviointiselostuksessa.

Nykytilan kuvauksessa on syytä käyttää riittävän suurikokoisia mittakaavassa olevia karttapiirroksia, jotka voivat olla myös arviointiselostuksen liitteenä. Arviointiselostuksesta tulee välittyä selkeästi kuva kaikista merkityksellisistä hankealueen ympäristön toiminnoista.

Arviointiohjelman tarkoituksena on kertoa mitä ja miten hankkeen eri vaihtoehtojen vaikutuksia aiotaan arvioida, mitä menetelmiä arvioinneissa käytetään ja mitä epävarmuuksia arviointiin liittyy. Arviointiohjelmassa on annettu selvitys arvioitavista ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset on pääosin tunnistettu.

YVA-lain mukaisesti arviointiselostuksessa on oltava kuvaus hankkeen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista (YVA-laki 19 §), ja vastaavasti viranomaisen laatii perustellun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista (YVA-laki 23 §). YVA-lain perusteluissa (HE 259/2016 vp) todetaan, että arviointiin tulisi myös sisällyttää sellaiset vaikutukset, joiden merkittävydestä ei vielä ole selvyyttä ja edellyttäisivät siksi tarkempaa selvittämistä. Näin ollen hankkeesta vastaavan laatimassa arviointiselostuksessa tulee tarkastella vaikutuksia laajasti ja yhteysviranomaisen lausunnossaan harkitsee näistä merkittävät vaikutukset. Arviointiohjelman luvussa 10.2 todetaan, että "hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa keskitytään merkittävimpiin vaikutuksiin". YVA-laissa mainittu "todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset" on laajempi määritelmä kuin "merkittävimmät vaikutukset". YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:n 2 momentissa säädetään siitä, mitä todennäköisesti merkittävien ympäristövaikutusten arvion ja kuvauksen on katettava.

Yhteysviranomaisen painottaa, että arviointiselostukseen tehtävässä vaikutustarkastelussa on kiinnitettävä huomiota siihen, että hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset esitetään riittävän yksityiskohtaisesti, selkeästi sekä kansantajuisesti. Mahdolliset yhteisvaikutukset alueen muiden toimijoiden kanssa on otettava riittävästi huomioon vaikutusten arvioinnissa. Arviointiselostuksesta on käytävä selkeästi esille myös hankkeen aiheuttamien ympäristövaikutusten merkitys paikallisesti.

Arviointiselostuksessa tulee olla selkeästi esitettynä arvioinnin lähtökohdat, käytettyjen arviointimenetelmien kuvaus, arvioinnin suorittaja ja epävarmuustekijät, joita arviointiin liittyy.

Ehdotus vaikutusten tarkastelualueen rajauksesta

Arviointiselostuksessa tulee selkeästi esittää karttapiirroksella mikä on ollut päästöjen tai kuormituksen jne. tarkastelualue ja perustelut sille. Myös vaikutusalueiden esittämisessä tulee kiinnittää huomiota alueiden riittävän selkeään kuvaukseen karttapohjalla. Karttapiirroksia voi

liittää arviointiselostuksen liitteeksi, tämä mahdollistaa suurempien ja selkeämpien karttojen käytön. Tarkastelu- ja vaikutusalueen määrittelyssä on huomioitava hankkeen koko elinkaari (rakentamis-, tuotanto- ja sulkemisvaihe).

Ympäristövaikutusten tarkastelualueen määrittelyn tulee olla riittävän laaja. Yhteysviranomaisen tarkentaakin arviointiohjelmassa esitettyä erityyppisten vaikutusten vaikutusalueiden rajausta toteamalla, että esim. laitoksen pintavesivaikutuksina tulee tarkastella laitoksen jätevesien, ml. sade- ja hulevesien vaikutuksia sekä normaali- että poikkeustilanteissa niin laajalla alueella kuin vaikutuksia voi ilmetä.

Välillisistä vaikutuksista erityisesti laitoksella muodostuvien lannoitetuotteiden peltokäytön vaikutuksia tulee pyrkiä vertaamaan muiden lannoitetuotteiden käytön ympäristövaikutuksiin.

Arvioitavat ympäristövaikutukset ja käytettävät menetelmät

Vaikutukset kaavoitukseen ja maankäyttöön

Maankäytön osalta arviointiselostuksessa tulee havainnollistaa lähiasutuksen, herkkien kohteiden, viherverkostojen yms. sijoittumista kohdealueen ympäristöön vyöhykekartalla. Tämä helpottaa myös hankkeen vaikutusten arviointityötä.

Kaavoituksen osalta tulee arviointiselostukseen päivittää Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavatilanne; 3. vaihemaakuntakaava on lähtenyt toukokuussa 2018 hyväksymiskäsittelyyn ja se on tarkoitus hyväksyä kesäkuussa 2018. Sekä lähtötiedoissa että vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös kaavojen yleismääräykset. Tämä koskee myös alueen yleis- ja asemakaavoja.

Arviointiohjelmasta puuttuvat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT), jotka tulee huomioida arviointiselostuksessa (uusien alueidenkäyttötavoitteiden voimaantulo 1.4.2018). Asemakaavojen osalta Kärämäen kunnanvaltuusto on 24.4.2018 § 15 hyväksynyt hankealueeseen rajautuvan asemakaavamuutoksen, jolla mm. Teollisuustie on katkaistu hankkeesta vastaavan tontin kaakkoispuolelta Lujabetonin kiinteistön kohdalla. Ajantasa-asemakaava tulee päivittää arviointiselostukseen ja huomioida vaikutusten arvioinnissa muuttunut liikennehyteys.

Luku 7.1 olisi hyvä otsikoida seuraavasti: Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (kokonaismaakuntakaavalla viitataan yleensä vuoden 2006 maakuntakaavaan).

Vaikutukset liikenteeseen

Arviointiohjelma on liikennevaikutusten arvioinnin osalta pääosin riittävä. Mikäli kuljetuksissa on havaittavissa selkeitä huippuja, tulee huippuaikojen liikennemäärät esittää erikseen. Myös autojen tyhjänä ajo on huomioitava. Mikäli hanke aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia liikenneturvallisuuteen tai liikenteen sujuvuuteen, tulee esittää myös mahdollisia lieventämistoimia.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiohjelmassa valtateiden 4 ja 28 liikennemäärät ovat menneet väärin päin (s.19 ja 45).

Mikäli arvioinnissa tulee esille tarpeita tiestön parantamis- tai kehittämistoimenpiteiksi, tulee hankevastaavan huomioida, että perusväylänpidon rahoitus on niukkaa ja siten ELY-keskuksen mahdollisuudet toteuttaa parantamistoimenpiteitä ovat rajalliset.

Vaikutukset pintavesiin

Arviointiselostuksessa tulee huomioida vesien- ja merenhoito. Arviointiselostusta laadittaessa tulee hyödyntää päivitettyä vesienhoitosuunnitelmaa vuosiksi 2016-2021 ja erityisesti sen toimenpideohjelmia. Nämä löytyvät vesienhoitoalueen verkkosivulta esimerkiksi sivun www.ymparisto.fi/vaikutavesiin kautta. Tiedot löytyvät myös ympäristöhallinnon avointietopalvelusta www.syke.fi/avointieto tai www.syke.fi/avointieto.

Arviointiselostuksessa tulee tarkastella vesistöön johdettavien sade- ja hulevesien ravinnekuormitusta sekä sen vaikutusta vesienhoidon tavoitteiden saavuttamiseen. Vaikutukset tulee arvioida ottaen huomioon vastaanottavan vesistön/ojaston kapasiteetti ja veden laatu. Myös poikkeus- ja häiriötilanteiden sekä ylivirtaamatilanteiden päästöt ja niistä johtuvat riskit etenkin lähialueen vedenottamoille ja talousvesikaivoille sekä päästöjen mahdolliset vaikutukset pintavesiin ja maaperään tulee arvioida. Lisäksi on syytä tuoda esille, miten häiriö- ja onnettomuustilanteissa aineiden kulkeutuminen laajemmin pintavesien suuntaan on estettävissä.

Mahdollisesti viemäroittävien jätevesien osalta arviointiselostuksessa on jätevesien laadun ja määrän perusteella arvioitava jätevedenpuhdistamon kapasiteetti ottaa vastaan laitoksen jätevesiä sekä jätevesien vaikutukset jätevedenpuhdistamon toimintakykyyn ja käsittelyyn sekä jätevedenpuhdistamolta vesistöön johdettaviin päästöihin.

Arviointiselostukseen tulee sisällyttää kartta hankkeen vaikutusalueen vedenottoista ja talousvesikaivoista.

Vaikutukset ilmanlaatuun, laskeumiin ja ilmastoon

Arviointiselostuksessa tulee tarkastella hankekokonaisuuden aiheuttamia vaikutuksia ilmanlaatuun, laskeumiin ja ilmastoon. Ilmanlaatuun vaikuttavat hankekokonaisuuden päästöt, mm. piste- ja hajapäästöt sekä liikenne.

Arviointiselostuksessa tulee esittää täsmällisempi kuvaus ilmapäästöistä kokonaisuudessaan siten, että tiedetään mitä päästöjä ilmaan aiheutuu mistäkin prosessista (mm. liuotus, typetysprosessi, lämpökäsittely) ja mikä on niiden pitoisuustaso ja päästö määrä vuodessa. Yhteysviranomaisen pitää hyvänä tapana ilmapäästöjä aiheuttavien toimintojen esittämistä esim. layout-kuvan ja lohkokaavion avulla. Arviointiselostuksessa tulee esittää mahdollisuudet prosessissa syntyvän hiilidioksidin talteenottoon.

Arviointiselostuksessa hajapäästöjä (kuten pöly, haju) on käsiteltävä perusteellisemmin, jotta voidaan arvioida niiden aiheuttamia ympäristövaikutuksia mahdollisimman luotettavasti. Erityisesti on kiinnitettävä huomioita pölyjen ja hajujen hajapäästöihin sekä niiden ehkäisyyn ja lieventämiseen.

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että päästötasojen vertailussa arvioidaan paikallisesti päästöjen muutosta hankkeen vaikutusalueella ilmanlaatuvaikutusten havainnollistamiseksi.

Arvioinnin edetessä ja arviointiselostuksessa on syytä tuoda esille tarkemmin, miten ilmapäästöjä ja niiden vaikutuksia hallitaan.

Toiminnan aiheuttama melu

Arviointiselostuksessa syytä tarkastella erilaisista lähteistä (kuten tieliikenne, teollisuus) aiheutuvan melun yhteisvaikutusta. Huomioon tulee ottaa kaikki alueella olevat melua aiheuttavat laitokset ja toiminnot.

Laitoksen toiminnan kuvauksessa tulee ilmoittaa toiminnan ajoitus ja intensiteetti. Toiminnan meluvaikutuksia arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota toimintojen jatkuvatoimisuuteen ja arvioida meluvaikutuksia tämä huomioiden.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata toiminnassa tapahtuvien lyhytaikaisten voimakkaan melun jaksojen ajoittumista ja intensiteettiä. Arviointiselostuksessa on syytä tarkastella myös sellaisia häiritseväksi koettuja meluvaikutuksia, joita ei voi kuvata nykyisiin ohjearvoihin verrattavilla tunnusluvuilla.

Vaikutukset ihmisten terveyteen ja elinoloihin sekä viihtyvyyteen

Arviointiselostuksessa tulee kuvata sosiaalisten vaikutusten arviointi ja käytetty aineisto. Yhteysviranomaisen mielestä vaikutuksia saattaa olla mm. lähialueen asuinvihtyvyyteen (ilman-

laatu, vedenlaatu, haju, pöly, melu), mahdollisiin maankäytön estymisiin (vireillä olevat asemakaavat, muut hankkeet) ja liikenteeseen sekä onnettomuus- ja tapaturmariskien kasvuun.

Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida tämän hankkeen kaikkia arviointituloksia, ml. ympäristöonnettomuuksien ja riskien seuraukset, hyödyntäen. Arvioinnin aluksi on tarpeen tunnistaa mitkä vaikutuksista saattaisivat suoraan tai välillisesti liittyä terveyteen (esim. melu, liikenneonnettomuudet), mitkä elinoloihin (esim. työllisyys), mitkä viihtyvyyteen (esim. haju, pöly) ja tarkentaa ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia sitten arviointitulosten mukaisesti. Tärkeää on ottaa arviointiin mukaan nykyisten ja uusien toimintojen yhteisvaikutukset, jotta saadaan kokonaiskuva elinympäristön muutoksesta nykytilaan nähden.

Arvioinnissa korostuu kaavoitustilanne ja asutuksen mahdollinen kasvusuunta suhteessa hankealueeseen ja sen aiheuttamiin vaikutuksiin asuinalueilla ja häiriintyvissä kohteissa. Arviointiselostuksessa tulee esittää havainnollisesti karttapohjalla eri vaikutustekijöiden vaikutusalueet sekä kaavoitustilanne asutuksen kasvusuuntineen ja häiriintyvät kohteet ml. asuinalueet ja alueilla asuvien ihmisten määrät sekä alueiden nykyinen elinkeinotoiminta. Hankkeen sijoituspaikkaa arvioidessa tulee tarkastella ympäristön asettamia vaatimuksia ja mahdollisuuksia näiden vaatimusten huomioon ottamiseen sekä toiminnan laajenemismahdollisuudet tulevaisuudessa.

Arvioinnissa tulee huomioida nykyisen toiminnan aiheuttamat vaikutukset lähiasutukseen (esim. yhteydenotot ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon viranomaisiin).

Arviointiselostuksessa tulee esittää häiriötilanteista aiheutuvat sosiaaliset vaikutukset ja terveysvaikutukset. Lisäksi tulee esittää toimenpiteet haittojen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja seuraamiseksi.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualueen lausuntoon viitaten yhteysviranomaisen toteaa, että on syytä arvioida myös terveydensuojelun kannalta jätteiden muodostumiseen ja käsittelyyn liittyvät asiat, joita ei erikseen mainita arviointiohjelman kappaleessa 10.7.2.

Ympäristöriskit ja poikkeustilanteet

Arviointiohjelmassa on yleisellä tasolla kuvattu mahdollisia onnettomuus- ja häiriötilanteita ja menetelmiä/aineistoja, joiden perusteella niiden aiheuttamia vaikutuksia tullaan arvioimaan. Teolliseen toimintaan liittyy aina riskejä häiriöistä, poikkeustilanteista ja onnettomuuksista. Arviointiselostuksessa tätä kuvausta tulee täsmentää.

Arviointiselostuksessa poikkeustilanteina tulee huomioida yllätyksellisten, toiminnanharjoittajasta riippumattomien onnettomuus-, häiriö- ja poikkeustilanteiden (mm. prosessihäiriöt, laiterikot, raaka-aineiden saatavuus- ja laatuongelmat, valmiiden tuotteiden toimitushäiriöt sekä tulipalot) ja niihin liittyvien riskien lisäksi myös normaaleja teolliseen toimintaan kuuluvia ja ennakoitavissa olevia poikkeavia tilanteita, kuten vuosihuollot tms. Arviointiselostuksessa tulee tarkastella myös tilannetta, jolloin häiriö- ja poikkeustilanteen kesto pitkittyy.

Häiriötilanteisiin varautumisessa tulee arvioida myös häiriöstä aiheutuvaa mahdollista jätteiden väliaikaisen varastoinnin tarvetta (vastaanotettavat ja syntyvät jätteet), ja siitä syntyviä mahdollisia haittoja. Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, miten jätejakeiden vastaanotto ja tilapäinen varastointi varmistetaan, kun käsittely laitoksella on estynyt tai hidastunut. Myös muiden varastoalueiden ja -altaiden/säiliöiden riittävyys häiriö- ja poikkeustilanteissa tulee arvioida.

Arviointiselostuksessa tulee tunnistaa ja kuvata alkalimustamassan, käytettävien kemikaalien sekä lopputuotteen osalta mahdolliset tilanteet, joissa ainetta saattaa joutua hulevesiin ja sitä kautta vesistöön ja pohjaveteen.

Merkittävimmät poikkeus- ja onnettomuustilanteet, niihin varautuminen ja mahdollisesti aiheutuvat ympäristövaikutukset ja niiden laajuus tulee kuvata selkeästi arviointiselostuksessa.

Merkittävimpien häiriö- ja onnettomuusskenaarioiden vaikutuksia tulee tarkastella myös karttapohjalla.

Arviointiselostusta varten tulee tunnistaa kaikki laitokseen ja sen toimintaan liittyvät ympäristöonnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden riskit ja esittää arvio niiden seurauksista. Arviointiselostuksessa on otettava huomioon mitä säädetään ympäristönsuojelulain 15 §:ssä toiminnanharjoittajan ennaltavaraautumisvelvollisuudesta onnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden estämiseksi ja niiden terveydelle ja ympäristölle haitallisten seurausten rajoittamiseksi. Eri syistä aiheutuviin poikkeustilanteisiin varautuminen tulee esittää osana ehdotusta toimiksi, joilla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan tai poistetaan tunnistettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Tähän tarkasteluun kuuluu myös ympäristö- ja muiden riskien hallinnan menettelyiden esittely.

Toimintojen suhde olemassa oleviin toimintoihin ja yhteisvaikutukset

Kärsämäen teollisuusalueelle ja ympäristöön sijoittuu useita teollisia laitoksia, joiden toiminnalla voi olla yhteisvaikutuksia hankkeen kanssa. Teollisuusalueella ja sen ympäristössä sijaitsevat laitokset, niiden toiminta ja ympäristövaikutukset tulee kuvata arviointiselostuksessa.

Edellä on todettu tarve arvioida melua aiheuttavien toimintojen yhteisvaikutukset kuten melun kokonaistilanne hankkeen vaikutusalueella. Yhteisvaikutukset tulee arvioida myös muiden vaikutusten, kuten ilmanlaatu-, vesistö- ja liikennevaikutusten osalta. Huomioon tulee ottaa kaikki alueella ja ympäristössä olevat laitokset ja toiminnat, joilla voidaan arvioida olevan yhteisvaikutuksia.

Yhteysviranomaisen kiinnittää erityistä huomiota samassa rakennuksessa hankkeesta vastaavan kanssa sijaitsevaan Akkuser Oy:n toimintaan. Arviointiohjelman mukaan Akkuser Oy on hakenut lupaa varastoida alkaliparistoja samalla kiinteistöllä ja samassa rakennuksessa hankkeesta vastaavan laitoksen kanssa, mutta lupaa ei ollut vielä myönnetty arviointiohjelman valmistumisen aikaan. Yhteysviranomaisen toteaa, että laitosten toiminnalla voi olla yhteisvaikutuksia erityisesti häiriö- ja poikkeustilanteissa. Mahdolliset yhteisvaikutukset tulee arvioida ja esittää arviointiselostuksessa.

Haitallisten vaikutusten lieventäminen

Haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemistä ja rajoittamista ei ole tarkasteltu riittävästi arviointiohjelmassa. Ohjelmasta ei saa käsitystä siitä, miten haitallisten vaikutusten rajoittamis- ja ehkäisymahdollisuuksia selvitetään ja miten selvitettyjen vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuutta tullaan käytännössä arvioimaan.

Yhteysviranomaisen katsoo, että haittojen ehkäisyssä ja lieventämisessä on kiinnitettävä huomiota kaikenlaisten haitallisten vaikutusten lieventämiseen hankkeen elinkaaren aikana. Arviointiselostuksessa on tarpeen esittää keinoja ainakin poikkeus- ja häiriötilanteiden pinta- ja pohjavesiriskien vähentämiseen, liikenneonnettomuuksien ja muiden riskien ehkäisyyn ja hallintaan sekä meluntorjuntaan, jos melutaso ylittää ohjearvot lähimmän asutuksen kohdalla.

Raportointi

Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota raportin selkeyteen ja luettavuuteen siten, että hankkeen kokonaiskuva välittyy mahdollisimman hyvin. Esimerkiksi päästöjen ja niiden prosessikohtaisten syntypaikkojen havainnollistamisessa on hyvä käyttää riittävän suuria karttapiirroksia sekä lohko/prosessikaavioita. Arviointiselostuksessa tulee myös kiinnittää huomiota siihen, että vaikutukset tarkasteltujen vaihtoehtojen osalta ovat helposti vertailtavissa.

Arviointiselostuksen selkeyttämiseksi ja havainnollistamiseksi tulee käyttää karttapiirroksia, jotka voidaan liittää selostuksen liiteosaan. Karttapohjina tulee käyttää mahdollisimman ajantasaisia karttoja. Tehdyt erillisselvitykset, kuten mahdolliset mallinnusraportit tulee esittää arviointiselostuksen liitteinä.

Arviointiselostuksessa esitettävää hankevaihtoehtoa ja nollavaihtoehtoa tulee verrata toisiinsa kaikkien arvioitujen ympäristövaikutusten osalta. Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että vaikutukset tarkasteltujen vaihtoehtojen osalta ovat mahdollisimman helposti vertailtavissa. Vertailun yhteydessä tulee arvioida hankevaihtoehdon toteuttamiskelpoisuus ympäristön kannalta.

Arviointiohjelmasta puuttuvat riittävät tiedot arviointiohjelman laatijoiden pätevyydestä (YVA-asetus 3 § 7 kohta). Arviointiselostuksessa tulee tarkemmin esitellä hankkeesta vastaava yritys ja sen toiminta sekä työhön osallistuvien konsulttitoimistojen ja asiantuntijoiden referenssit.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelmassa on esitetty pääosin ne tiedot, joita YVA-lain ja -asetuksen mukaan arviointiohjelmassa tulee esittää. Tietoja ympäristövaikutuksia koskevista laadituista ja suunnitelluista selvityksistä sekä aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista ei kuitenkaan ole kaikilta osin esitetty. Yhteysviranomaisen on tässä lausunnossa edellyttävä tarkennuksia ja selvitysten laajentamista.

Hankkeesta vastaava selvittää hankkeen ja sen vaihtoehtojen vaikutukset arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen lausunnon pohjalta sekä laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen. Hankkeesta vastaavan tulee huomioida myös lausunnonantajien arviot tarpeellisessa laajuudessa.

Arviointiselostuksessa tulee esittää selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon.

Arviointiselostuksessa tulee esittää selvityksissä käytetty lähtöaineisto ja arviointimenetelmät ja tuoda esille mahdolliset lähtötietoihin ja arviointimenetelmiin sisältyvät epävarmuustekijät ja niiden vaikutukset arviointituloksiin.

YVA-menettelyn keskeisenä tavoitteena on ehkäistä haitallisten ympäristövaikutusten syntyä. Haitallisten vaikutusten ehkäiseminen on hankkeen elinkaaren eri vaiheisiin liittyvää toimintaa, jolla estetään, vähennetään tai korjataan hankkeesta aiheutuvia riskejä ja haitallisia ympäristövaikutuksia. Arviointiselostuksessa on YVA-asetuksen mukaisesti esitettävä ehdotus toimiksi, joilla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan tai poistetaan tunnistettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia sekä ehdotus seurantajärjestelyistä.

Arviointiselostuksen tulee olla havainnollinen ja ymmärrettävä siten, että eri vaihtoehtojen vertailu on mahdollista. Selostukseen tulee liittää myös havainnollinen, yleistajuinen ja ytimekäs yhteenveto arvioinnista ja sen tuloksista.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävillä virka- tai aukioloaikoina Kärämäen kunnantoinimistolla (Haapajärventie 1) ja Kärämäen kirjastossa (Haapajärventie 1) sekä ELY-keskuksen kirjaimossa (Veteraanikatu 1, Oulu). Lausunto on nähtävillä myös ELY-keskuksen internet-sivulla osoitteessa: www.ymparisto.fi/karsamaenlannoitetehtasyva.

ELY-keskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon sekä kopiot annetuista lausunnoista hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset lausunnot säilytetään ja arkistoidaan ELY-keskuksessa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi niille tahoille, joilta on pyydetty lausunto arviointiohjelmasta.

SUORITEMAKSU JA PERUSTELUT SEKÄ OIKAISUVAATIMUS

Maksu **8 000,00 euroa (alv 0 %)**

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla annetun, 1.1.2018 voimaan tulleen valtioneuvoston asetuksen (1066/2017) liitteen perusteella ELY-keskusten maksullisista suoritteista vuonna 2018. Liitteen taulukon mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitetusta lausunnosta arviointiohjelmasta tavanomaisessa hankkeessa (11-17 työpäivää) veloitetaan suoritehinnan mukaisesti 8 000 euroa.

Laskun lähettäminen

Lasku lähetetään myöhemmin valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Oikaisun hakeminen maksuun

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskukselta. Lausunnon liitteenä on ohje maksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiseen.

Yksikön päällikkö

Juhani Kaakinen

Ylitarkastaja

Heli Törrö

JAKELU

Tracegrow Oy

TIEDOKSI

Suomen ympäristökeskus
 Kärsämäen kunta
 Kärsämäen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
 Pohjois-Pohjanmaan liitto
 Pohjois-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue
 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
 Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
 Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi
 Jokilaaksojen pelastuslaitos
 Luonnonvarakeskus
 Museovirasto
 Pohjois-Pohjanmaan museo
 Vestia Oy
 Kärsämäen Vesihuolto Oy
 Vapo Oy Kärsämäen pellettitehdas
 Lujabetoni Oy Kärsämäen tehdas
 Konesilta Oy Kärsämäki
 Elenia Lämpö Oy Kärsämäki
 Turveruukki Oy Kärsämäen laitos
 Akkuser Oy Nivala
 MES-Wood Oy
 Rakennuspalvelu T. Karhu
 Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry
 Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
 Pohjois-Suomenselän luonnonsuojeluyhdistys ry

LIITTEET (hankkeesta vastaavalle):

Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus
 Arviointiohjelmasta esitetyt lausunnot